

Het CITAVERDE College in Maastricht: een kwantitatieve verkenning

projectnummer 2007622

Andrea Klaijssen
Hans Schuit

28 september 2007

Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt

© 2007 Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt, Nijmegen

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, en evenmin in een retrieval systeem worden opgeslagen, zonder de voorafgaande schriftelijke toestemming van het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt te Nijmegen.

No part of this book/publication may be reproduced in any form, by print, photoprint, microfilm or any other means without written permission from the publisher.

1 Inleiding

Het CITAVERDE College heeft de ambitie een vijfde vestiging in Limburg te openen. Hiervoor heeft zij Maastricht op het oog. Het CITAVERDE College heeft zelf inmiddels al een aantal stappen in de richting van de vestiging van de nieuwe locatie gezet. Zo is er een stappenplan opgesteld en is er een verkennend onderzoek verricht¹. Een van de conclusies uit dit verkennende onderzoek is dat de gang naar Maastricht opportuun lijkt voor het CITAVERDE College, maar dat nader onderzoek nodig is alvorens een meer onderbouwd besluit genomen kan worden. Meer specifiek gaat het erom zicht te krijgen op in- en externe concurrentie, regionale stakeholders en het verkrijgen van een gefundeerde inschatting van arbeidsmarktmogelijkheden en deelnemersaantallen.

J2K Edudesign heeft van CITAVERDE College de opdracht gekregen de nieuwe locatie feitelijk neer te zetten. Als voorbereiding hierop heeft J2K Edudesign op haar beurt het Kenniscentrum Beroepsonderwijs Arbeidsmarkt (KBA) te Nijmegen verzocht een korte deskresearch te verrichten om een aantal vragen die in het interne vooronderzoek van CITAVERDE onbeantwoord zijn gebleven te beantwoorden.

Voor de gevraagde deskresearch zijn een tweetal onderzoeksvragen geformuleerd:

1) Hoe verhoudt de nieuwe CITAVERDE-vestiging i.o. tot bestaande reguliere mbo-opleidingen/instellingen in de regio en tot de reeds bestaande CITAVERDE-vestigingen?

2) Hoeveel bedraagt – naar schatting – het potentieel aantal deelnemers van de nieuwe CITAVERDE-vestiging?

Bij de beantwoording van de onderzoeksvragen is gekozen voor een kwantitatieve insteek, waarbij geldt dat de beantwoording sterk afhankelijk is van beschikbare onderwijs- en arbeidsmarktgegevens. In paragraaf 2 wordt beschreven hoe we dit onderzoek uitgevoerd hebben. In paragraaf 3 worden vervolgens de resultaten gepresenteerd. Paragraaf 4 tenslotte bevat de conclusies.

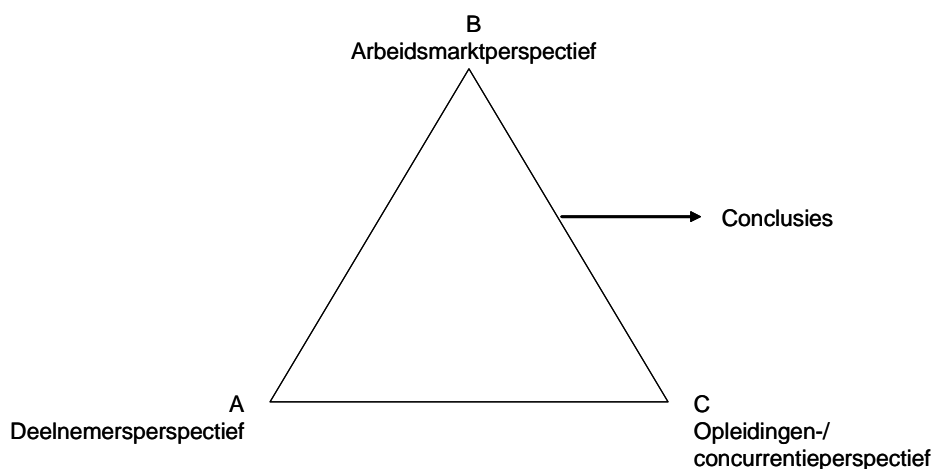
2 Onderzoeksaanpak

De uitvoering van de deskresearch is gedaan vanuit drie perspectieven, te weten het deelnemersperspectief, het arbeidsmarktperspectief en het opleidingen-/concurrentieperspectief. Op basis van deze drie perspectieven zijn conclusies geformuleerd (zie figuur 1).

---

¹ Bron: Bos, W. (2007). *Maastricht, here we come? (Intern vooronderzoek)*.

Figuur 1 – Drie perspectieven

Deelnemersperspectief

Allereerst hebben we landelijke en regionale deelnamecijfers aan mbo-groen opleidingen geanalyseerd. Vervolgens hebben we een demografische verkenning van Zuid-Limburg verricht. Ook hebben we cijfermatige gegevens verzameld over sectorveranderingen bij de overgang van vmbo naar mbo.

Arbeidsmarktperspectief

In de arbeidsmarktverkenning hebben we gekeken naar landelijke prognoses en naar (sectorale) ontwikkelingen in de regio.

Opleidingen-/concurrentieperspectief

Dit perspectief is op twee manieren benaderd. Enerzijds hebben we gekeken naar de interne concurrentie (CITAVERDE-intern) op basis van de herkomst van deelnemers van de huidige vestigingen in Heerlen en Roermond, anderzijds is gekeken naar vestigingsplaatsen en deelnemersaantallen van concurrerende mbo's. Vanuit het opleidingenperspectief is nader ingezoomd op leerlingenaantallen en –stromen op niveau 4. Dit vanwege de plannen van CITAVERDE om de vestiging in Maastricht heeft (top mbo) specifiek te richten op niveau 4-deelnemers.

Uit deze verkenningen zijn conclusies getrokken voor de levensvatbaarheid van een nieuwe CITAVERDE-vestiging in Maastricht.

3 Resultaten

3.1 Deelnemersperspectief

Een eerste indicatie voor het potentiële deelnemersaantal waar CITAVERDE Maastricht op middellange termijn op zou kunnen rekenen, is af te leiden uit de demografische ontwikkelingen in het gebied.

De provincie Limburg ziet zich geconfronteerd met een forse afname van het aantal jongeren. Ook landelijk is deze trend van ontgroening zichtbaar, maar Limburg loopt in vergelijking met de andere provincies voorop.

Binnen de provincie heeft de regio Zuid-Limburg het laagste aandeel jongeren². Het absolute aantal jongeren tot 20 jaar in deze regio, d.w.z. het totaal aantal 0- tot 20-jarigen dat woonachtig is in Zuid-Limburg, bedraagt anno 2006 in totaal 129689. Het aandeel 15- tot en met 19-jarigen hierbinnen bedraagt 35974, wat neerkomt op 28% van het aantal 0 tot 20 jarigen. Tabel 1 geeft het aantal inwoners per gemeente van 15 tot en met 19- en 20 tot en met 64-jarigen, zowel voor 2006 als de prognose voor 2011.³

Tabel 1 – Aantal inwoners per gemeente Zuid-Limburg van 15 tot 65 jaar, incl. prognose voor 2011

	15 t/m 19 jarigen anno 2006	15 t/m 19 jarigen anno 2011	20 t/m 64 jarigen anno 2006	20 t/m 64 jarigen anno 2011
Beek	1048	998	10115	9520
Brunssum	1715	1610	17541	17067
Eijsden	719	736	6953	6713
Gulpen-Wittem	903	804	9252	8722
Heerlen	5301	4963	56155	53256
Kerkrade	2907	1436	30549	29045
Landgraaf	2391	2131	24542	23421
Maastricht	6281	6318	77069	74859
Margraten	922	813	7978	7657
Meerssen	1192	1135	11806	11075
Nuth	932	842	9550	8781
Onderbanken	556	500	5090	4886
Schinnen	849	823	8465	7658
Simpelveld	701	658	6760	6403
Sittard-Geleen	5734	5596	58885	57828
Stein	1542	1406	16524	15662
Vaals	535	552	6306	5886
Valkenburg a/d Geul	941	940	10623	9907
Voerendaal	805	759	7683	7476
<i>Totaal</i>	<i>35.974</i>	<i>33.020</i>	<i>381.846</i>	<i>365.822</i>

In totaal telt de regio anno 2006 417.820 inwoners van 15 tot 65 jaar. De prognose voor 2011 laat een inwonertal van 398.842 zien. Het aantal inwoners tussen 15 en 65 jaar zal met andere woorden de komende jaren met zo'n 4,5% dalen. Het aantal 20- tot en met 64-jarigen daarin daalt met 4,2%. Het aantal jongeren in de leeftijdsgroep 15 tot en met 19 jaar daalt zelfs met 8,2%.

Op basis van de demografische ontwikkeling in de regio maken we een inschatting van het deelnemerspotentieel voor de nieuw te openen CITAVERDE-vestiging in Maastricht. Hiertoe berekenen we eerst het gemiddelde aantal mbo-deelnemers in de regio sinds schooljaar 2004-

2 Bron: Provincie Limburg. (2007). *Sociaal rapport Limburg 2007*. Maastricht: Provincie Limburg

3 Bron: www.cbs.nl – Regionale prognose bevolkingsopbouw 2005-2025

2005. Voor CITAVERDE gaan we hierbij uit van de vestigingen in Roermond en Heerlen. Tabel 2 geeft de gemiddelde deelnemersaantallen per mbo-instelling.

Tabel 2 – Gemiddelde mbo-deelname Zuid-Limburg

	2004-2005	2005-2006	2006-2007	gemiddeld
CITAVARDE Roermond en Heerlen ⁴	1.058	1.004	1.116	1.060
Arcus ⁵	7.413	7.145	(nog) niet bekend	7.279
Leeuwenborgh ⁶	8.292	8.547	(nog) niet bekend	8.420
Totaal	16.763	16.696	-	16.730

Met bovenstaande gegevens kunnen we ook berekenen hoe groot het aandeel groene mbo'ers ten opzichte van het totaal is. In de regio bedraagt dan zo'n 6,3% per jaar ($1060/16730 \cdot 100\%$). Dit ligt boven het landelijke en provinciale percentage. Landelijk gezien volgde in 2005 namelijk ca. 5,5% van alle mbo-deelnemers een opleiding aan een aoc. Gegevens over 2006 laten hetzelfde percentage zien.⁷

Kijken we naar de verhouding mbo-deelnemers groen versus het totale aantal mbo-deelnemers in de provincie, dan vinden we vergelijkbaar percentage. In de provincie zijn er begin 2007 namelijk 27916 mbo-deelnemers waarvan er 1535 een groene opleiding aan het aoc volgen⁸ wat eveneens neerkomt op 5,5%.

Terug nu naar de bevolkingsontwikkeling in de regio. Uit tabel 1 blijkt dat het dalingspercentage van het aantal jongeren van 15 tot en met 19 jaar in de periode 2006-2011 8,2% bedraagt. Deze leeftijdscategorie vormt de grootste mbo-doelgroep. Het aantal 20-plussers zal afnemen met 4,2%.

Om de effecten van de demografische krimp op het mbo-potentieel in de regio te berekenen, nemen we een gewogen percentage als uitgangspunt. Uitgaan van het dalingspercentage voor de totale beroepsbevolking veronderstelt namelijk dat even zoveel jongeren als ouderen aan het mbo deelnemen. Dit is echter niet het geval. Tabel 3 laat zien dat het aantal jongeren in het mbo ca. 80% van het totaal aantal deelnemers tussen 15 en 65. Hoewel de gegevens van OCW op een andere leeftijdsindeling gebaseerd is dan die van het CBS (15 t/m 21 jaar, resp. 15 t/m 19 jaar), nemen we dit percentage toch als uitgangspunt in het berekenen van het gewogen gemiddelde.

4 Bron: CITAVERDE College (2007). 'In beweging' CITAVERDE College Jaarverslag 2006. Roermond: CITAVERDE College.

5 Bron: www.cfi.nl

6 Bron: www.cfi.nl

7 Bron: Ministerie van OCW (2007). *Kerncijfers 2002-2006*. Den Haag: Ministerie van OCW.

8 Bron: MBO in kaart: een actuele kaart van het middelbaar beroepsonderwijs in Limburg (2007)

Tabel 3 – mbo-deelname naar leerweg, anno 2005⁹

	BOL-vt	BOL-dt	BBL	Totaal
Aantal 15- 21jarigen	296.282	3.016	66.761	367.059
Aantal 22-65 jarigen	18.375	11.204	57.695	86.274
Totaal 15-65 jarigen	314.657	14.220	124.456	453.333

Gesteld dat ca. 80% van het totale mbo-potentieel de komende jaren met 8,2% zal afnemen, en de resterende 20% met 4,2%, komen we ten aanzien van het dalingspercentage tot een gewogen gemiddelde van 7,4%. Passen we dit dalingspercentage toe op het gemiddelde aantal mbo-deelnemers in de regio (16730), dan leidt dat naar schatting tot een mbo-potentieel van ca. 15.500.

Uitgaand van de 6,3% aoc-deelname in de regio, zou Zuid-Limburg op een aantal van ca. 980 groene mbo'ers kunnen rekenen (6,3% van het totaal aantal mbo-deelnemers anno 2011, zie tabel 4).

Tabel 4 – Berekening deelnemerspotentieel mbo-groen Zuid-Limburg

Aantal MBO-deelnemers nu	16.730
Aantal MBO-deelnemers anno 2011 (-7,4%)	15.492
Deelnemerspotentieel MBO-groen anno 2011 (6,3%)	976

Samenvattend

De demografische ontwikkelingen in Zuid-Limburg in ogenschouw nemend zien we een sterke afname van het aantal jongeren (-8,2%) – de belangrijkste mbo-doelgroep. Ook zien we dat in Zuid-Limburg het deelnamepercentage aan groene mbo-opleidingen bijna één procent hoger ligt dan het landelijk en provinciaal gemiddelde (resp. 6,3% regionaal versus 5,5% landelijk en Limburg-breed). Op basis hiervan is een indicatie gegeven van het deelnemerspotentieel mbo-groen in Zuid-Limburg. Het betreft hier een potentieel op middellange termijn van zo'n 980 deelnemers in de gehele regio (leerjaar 1 t/m 4). In vergelijking met het huidige deelnemersaantal betekent dat anno 2011 een afname van het deelnemerspotentieel met ca. 80 deelnemers (-7,4%).

3.2 Arbeidsmarktperspectief

Een landelijk onderzoek naar arbeidsmarktperspectieven van opleidingen laat zien dat op mbo-niveau de arbeidsmarktmogelijkheden in de meeste richtingen redelijk genoemd kunnen worden. Zo ook de perspectieven voor mbo Landbouw en Milieu. Binnen deze sector zijn geen grote verschillen merkbaar, in tegenstelling tot bijvoorbeeld mbo Economie. Gemiddeld genomen zijn de perspectieven hiervoor redelijk te noemen, maar voor mbo Toerisme en Recreatie gelden slechte arbeidsmarktmogelijkheden door de zeer hoge instroom op de arbeidsmarkt.¹⁰ De arbeidsmarktperspectieven in de regio laten echter een minder gunstig beeld zien.

9 Bron: www.minocw.nl – Feiten en Cijfers

10 Bron: ROA (2005). *De arbeidsmarkt naar opleiding en beroep tot 2010*. Maastricht: ROA

Zuid-Limburg kenmerkt zich in vergelijking met de rest van de provincie door een iets grotere aanwezigheid van de sectoren industrie en zorg en een kleinere aanwezigheid van landbouw en groothandel. Daarnaast is er – ook in vergelijking met de rest van Nederland – sprake van een lagere participatiegraad, een hogere werkloosheid, lagere werkgelegenheidsgroei en vooroplopende vergrijzing en bevolkingsdaling. Over de daling van het aantal jongeren is in bij het deelnemersperspectief al een en ander vermeld. Wat de werkloosheid betreft, dient opgemerkt te worden dat deze weliswaar hoog is, maar wel een dalende lijn vertoont: eind 2005 meldden de CWI's in Zuid-Limburg gezamenlijk een werkloosheidspercentage van 12,7%. Tegen het einde van 2006 is dit percentage met 0,9% afgenomen. Voor de banengroei schat het CWI in dat 2007-2008 een gunstigere periode zal zijn dan 2009-2012.¹¹

In Limburg als geheel ligt de jeugdwerkloosheid (niet werkende werkzoekende jongeren in de leeftijd tot 23 jaar) begin 2006 een fractie hoger dan in de rest van het land: 6% in Limburg versus 5,8% in Nederland. In de provincie is de jeugdwerkloosheid in Zuid-Limburg het grootst (ruim 6,4%). Met name de regio Parkstad Limburg kent een hoge jeugdwerkloosheid. Op gemeentelijk niveau wordt in Zuid-Limburg een relatieve hoge jeugdwerkloosheid geconstateerd in de gemeenten Nuth, Eijsden, Landgraaf, Heerlen en Beek. Deze gemeenten kennen een jeugdwerkloosheidspercentage tussen de 7% en 8%.¹²

Kijken we naar sectorale arbeidsmarktontwikkelingen in de regio, dan zien we dat zowel de industrie (industrie, delfstoffen) als de distributie (groothandel, vervoer, telecom) een achterblijvende groei kennen ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Ook de consumentendiensten (detailhandel, horeca en catering, toerisme en overige diensten) zullen naar verwachting maar matig groeien, omdat de bevolkingsontwikkeling laag is.

Regionale verschillen in de ontwikkeling van banen voor collectieve diensten (openbaar bestuur, onderwijs, zorg en welzijn) zijn weliswaar klein, maar ook hier wijkt Zuid-Limburg in negatieve zin af van het landelijke gemiddelde. Ook in de zakelijke diensten (financiële diensten, overige zakelijke diensten en IT) blijft de werkgelegenheidsgroei in de regio achter bij het landelijke gemiddelde. In de restcategorie van sectoren (landbouw en visserij, bouw en bouwinstallatie, openbaar nut) wordt in Zuid-Limburg als enige regio in Nederland een krimp van het aantal banen verwacht.¹³

Aequor, het KBB voor de groensector, beschikt specifiek over arbeidsmarktgegevens voor de groensector. In algemene zin stelt Aequor dat de arbeidsmarktperspectieven voor de niveau3- en 4-deelnemers uit het groene onderwijs gunstig zijn. Daarnaast wordt een dalende vraag naar laagopgeleiden en ongeschoolden in het domein voedsel en leefomgeving geconstateerd. Ook zal het niet voor alle opleiding(s)richting(en) even gemakkelijk zijn een baan te vinden¹⁴:

- Perspectieven op een baan in de subsector *Dier* zijn – hoewel er per regio nogal wat verschillen zijn - over het algemeen matig. Hieraan liggen relatief grote deelnemersaantallen bij opleidingen in de sfeer van dierversorgung en paardenhouderij/paardensport ten grondslag, evenals het krimpende aantal bedrijven in de veehouderij.
- In de *Plantenteelt* worden weinig arbeidsmarktproblemen verwacht. De Aequor-district Zuid-Oost Nederland, waar Zuid-Limburg deel van uit maakt, vormt hierop een uitzondering. In dit district wordt een matig tot slecht perspectief verwacht voor de bedrijfsleider en medewerker

---

11 Bron: Arbeidsmarktontwikkelingen in Limburg – presentatie M. van Smoorenburg (CWI) t.b.v. VWL, 30 mei 2007.

12 Bron: Provincie Limburg (2007). *Sociaal rapport Limburg 2007*. Maastricht: Provincie Limburg

13 Bron: CWI (2007). *Arbeidsmarktprognose 2007-2012*. Amsterdam: CWI

14 Bron: www.kansopwerk.nl: Trends in de agrarische en groene sector (Aequor)

biologisch-dynamisch bedrijf. Ook geldt met name in dit district een matig arbeidsmarktprospectief voor de inkoper en verkoper groothandel.

- Ook in de *Groene ruimte* verwacht Aequor weinig moeilijkheden. Wel heeft de medewerker bos- en natuurbeheer op niveau 2 en 3 onder andere in het district Zuid-Oost een matig tot slecht perspectief. Ook wordt in dit district een matig tot slecht perspectief verwacht voor handhaver/vergunningverlener milieu op niveau 4, en een matig perspectief voor de milieufunctionaris op niveau 4.
- Naar verwachting zal de *Voedingsindustrie* te maken krijgen met tekorten aan werknemers. De arbeidsmarktprospectieven zijn in deze subsector met andere woorden gunstig te noemen. Onder andere in het district Zuid-Oost worden echter minder gunstige perspectieven verwacht voor de assistent voedingsindustrie.
- In de *Bloemen- en tuincentrumbranche* verwacht Aequor naar de toekomst toe groeiende moeilijkheden voor werkgevers te kunnen voorzien in goed geschoold personeel. Anders gezegd: perspectieven op werk zullen in deze subsector gunstig zijn, met name voor de florist. Matige tot slechte perspectieven worden voor het district Zuid-Oost verwacht voor de arrangeur/vormgever en de manager groene detailhandel.

Samenvattend

De arbeidsmarktsituatie in Zuid-Limburg is ten opzichte van andere regio's in het land en de provincie minder gunstig te noemen. De (jeugd)werkloosheid is relatief hoog, en de baanontwikkeling blijft achter bij het landelijk gemiddelde.

Ook in de groensector worden - hoewel niet specifiek voor Zuid-Limburg maar voor geheel Zuid-Oost Nederland – in veel domeinen minder gunstige perspectieven verwacht.

3.3 Opleidingen-/concurrentieperspectief: intern

Het CITAVERDE College biedt vmbo- en mbo-opleidingen aan in de groene sector. In het schooljaar 2006/2007 telt het CITAVERDE College in totaal 3517 leerlingen/deelnemers. 1576 hiervan volgen een MBO-opleiding.¹⁵ Ten opzichte van het schooljaar 2005/2006 is dat een groei van zo'n 11% (zie tabel 5). Deze uitzonderlijke hoge groei is voorafgegaan door een kleine afname van het aantal deelnemers: Ten opzichte van het schooljaar 2004-2005 (1471 deelnemers) is het deelnemeraantal in het schooljaar 2005-2006 met 3% afgenomen¹⁶.

Tabel 5 – Deelnemersaantallen MBO CITAVERDE naar locatie, incl groei/afname per jaar in %

	2004-2005	2005-2006	2006-2007
CIT AVERDE Heerlen	504	509 (+1%)	568 (+12%)
CIT AVERDE Roermond	554	495 (-11%)	548 (+11%)
CIT AVERDE Horst	413	419 (+1%)	460 (+10%)
CIT AVERDE Nederweert (alleen vmbo)	0	0	0
<i>Totaal</i>	<i>1.471</i>	<i>1.423 (-3%)</i>	<i>1.576 (+11%)</i>

15 Bron: CIT AVERDE College (2007). *'In beweging' CIT AVERDE College Jaarverslag 2006*. Roermond: CIT AVERDE College.

16 Bron: AOC Limburg (2006). *De 'Werelden' in beeld. AOC Limburg 2005*. Roermond: AOC Limburg

Het openen van een vijfde vestiging in Maastricht zal gevolgen hebben voor de deelnemersaantallen in de andere vestigingen. Met het oog op een mogelijke CITAVERDE-vestiging in Maastricht verdient met name de herkomst van de leerlingen van de vestigingen in Heerlen en Roermond een nadere beschouwing. Tabel 6 geeft voor de vestigingen in Roermond en Heerlen weer uit welke regio's de deelnemers afkomstig zijn (schooljaar 2006-2007).

Beide vestigingen bieden voor een groot deel dezelfde opleidingen aan. Verschillen zijn er met betrekking tot de opleidingen Dierverzorging Paraveterinair, Stad- en landschapsdesign (wel in Heerlen, niet in Roermond), Bos- en Natuurbeheer, Watermanagement, Paardensport, en Sport, Recreatie en Toerisme (wel in Roermond, niet in Heerlen).¹⁷

Tabel 6 – Herkomst deelnemers CITAVERDE-vestigingen Heerlen en Roermond naar regio

Regio van herkomst	Deelnemersaantallen Heerlen		Deelnemersaantallen Roermond	
	abs.	%	abs.	%
Heerlen	285	50,2	37	6,8
Maastricht	122	21,5	76	13,9
Roermond	17	3,0	176	33,7
Sittard	115	20,2	44	8,0
Venlo	10	1,8	80	14,6
Venray	3	0,5	46	8,4
Weert	2	0,4	41	7,5
Overig (buiten de provincie)	14	2,5	40	7,3
<i>Totaal</i>	<i>568</i>	<i>100</i>	<i>548</i>	<i>100</i>

De helft van de mbo-deelnemers van de CITAVERDE-vestiging in Heerlen is afkomstig uit Heerlen en omstreken. Ook komen relatief veel deelnemers uit de regio's Maastricht en Sittard (beide ca. eenvijfde). Roermond kent in vergelijking met Heerlen relatief meer deelnemers uit het midden en noorden van de provincie. Ook het aantal deelnemers dat van buiten de provincie komt is in deze vestiging groter dan in Heerlen. In de vestiging in Roermond komt ca. een derde van de deelnemers uit de eigen regio, 14% is afkomstig uit Maastricht en omstreken, 8% uit de regio Sittard en 7% uit Heerlen en omgeving.

Hiervoor hebben we gekeken naar de herkomst van de deelnemers aan opleidingen van CITAVERDE Roermond en CITAVERDE Heerlen. Nu gaan we kijken naar de mate waarin de huidige cijfers iets zeggen over het potentiële schoolkeuzegedrag van deelnemers. In totaal volgen 285+37 deelnemers (=322) uit Heerlen groen mbo-onderwijs en 17+176 deelnemers uit Roermond (=193). Zowel in de regio Heerlen als in de regio Roermond kiest zo'n 90% van de deelnemers ervoor een opleiding aan de CITAVERDE-vestiging *in de eigen regio* te volgen (Heerlen $285/322 \cdot 100\%$, Roermond $176/193 \cdot 100\%$). Zo'n 10% van de deelnemers afkomstig uit genoemde regio's kiest voor groen onderwijs *buiten de eigen regio*.

CITAVERDE Roermond en Heerlen kennen momenteel zo'n 200 deelnemers afkomstig uit de regio Maastricht. Gesteld dat voor een CITAVERDE-vestiging in Maastricht het percentage deelnemers dat onderwijs binnen of buiten de eigen regio volgt hetzelfde zal zijn als voor Roermond en Heerlen, betekent dat dat van deze 200 deelnemers er bij een vergelijkbaar aanbod

¹⁷ Bron: www.CITAVERDE.nl - opleidingengids

aan opleidingen 180 voor CITAVERDE Maastricht zullen kiezen (90% in de eigen regio), 20 (10%) zullen kiezen voor een CITAVERDE-vestiging buiten de eigen regio.

Vanuit de regio's Roermond en Heerlen gaan we uit van een instroom van deelnemers in Maastricht van in beide gevallen 5%. Dit is gebaseerd op het gegeven dat 10% van de deelnemers in genoemde regio's een opleiding buiten de regio volgen. Met de komst van CITAVERDE Maastricht wordt er een tweede keuzemogelijkheid om in Zuid-Limburg buiten de eigen regio een groen-opleiding te volgen. De 10% die een groene mbo-opleiding volgt buiten de regio verdelen we evenredig over de CITAVERDE-vestigingen in beide andere regio's, en daarmee komen we op een percentage instroom (leerjaar 1 t/m 4) vanuit Roermond en Heerlen van 5% per vestiging. In absolute cijfers uitgedrukt betekent dat dat CITAVERDE Maastricht zo'n 16 deelnemers uit de regio Heerlen aan zou kunnen trekken en ongeveer 10 vanuit Roermond.

Ook de regio Sittard betrekken we in onze raming. In deze regio is geen CITAVERDE-vestiging. Van deze deelnemers volgt 72% een opleiding aan CITAVERDE Heerlen ($115/159 \cdot 100\%$), en 28% een opleiding in Roermond ($44/159 \cdot 100\%$). Voor de CITAVERDE-deelnemers uit de regio Sittard veronderstellen we de volgende verdeling over de drie vestigingen: Heerlen: 50%, Roermond 25% en Maastricht 25%. Uitgaand van de huidige deelnemersaantallen zou de nieuwe vestiging in Maastricht een kwart van de 159 Sittardse deelnemers kunnen aantrekken, ofwel een aantal van 40 deelnemers. De overige regio's laten we in de raming buiten beschouwing.

Niveau 4

Het hierboven geschetste beeld is gebaseerd op alle leerjaren in alle niveaus. Er is voor CITAVERDE Maastricht echter sprake van een keuze voor een top mbo dat zich richtten niveau 4-opleidingen. Specifiek voor dit niveau geven we nu opnieuw een raming van het deelnemerspotentieel voor CITAVERDE Maastricht vanuit de huidige vestigingen in Roermond en Heerlen.

Tabel 7 – aantal deelnemers CITAVERDE-vestigingen Heerlen en Roermond naar opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Deelnemersaantallen Heerlen		Deelnemersaantallen Roermond	
	abs.	%	abs.	%
1	65	11,4	44	8,0
2	275	48,4	111	20,3
3	160	28,2	156	28,5
4	68	11,4	237	43,2
<i>Totaal</i>	<i>568</i>	<i>100</i>	<i>548</i>	<i>100</i>

Tabel 7 laat zien dat de CITAVERDE-vestiging in Roermond meer niveau-4 deelnemers in huis heeft dan de vestiging in Heerlen: 237 (43,2%) vs. 68 (11,4%). Hoe de niveau-4 deelnemers verdeeld zijn over de sectoren/afdelingen, wordt getoond in tabel 8. We hanteren hier de sectorbenamingen uit het databestand dat CITAVERDE ons ten behoeve van dit onderzoek ter beschikking heeft gesteld.

Tabel 8 – aantal deelnemers CITAVERDE-vestigingen Heerlen en Roermond naar afdeling

Afdeling	Deelnemersaantallen Heerlen (niv. 4)		Deelnemersaantallen Roermond (niv. 4)	
	abs.	%	abs.	%
Groene ruimte	12	18,7	102	43,0
Bloemen- en tuincentrum	27	39,7	51	21,5
Diervverzorging en Vet.	29	43,6	27	11,4
Ondersteuning				
Veehouderij	0	0	26	11,0
Plant	0	0	0	0
Voedingsindustrie	0	0	5	2,1
Paardenhouderij en -sport	0	0	26	11,0
<i>Totaal</i>	<i>68</i>	<i>100</i>	<i>237</i>	<i>100</i>

Naast uitsplitsen naar afdeling, kunnen we de niveau 4-deelnemers ook uitsplitsen naar herkomst. Tabel 9 geeft dit weer.

Tabel 9 – Herkomst deelnemers CITAVERDE-vestigingen Heerlen en Roermond naar regio

Regio van herkomst	Deelnemersaantallen Heerlen (niv. 4)		Deelnemersaantallen Roermond (niv. 4)	
	abs.	%	abs.	%
Heerlen	36	52,9	21	8,9
Maastricht	16	23,5	36	15,2
Roermond	3	4,4	70	29,5
Sittard	11	16,2	24	10,1
Venlo	1	1,5	34	14,3
Venray	0	0	15	6,3
Weert	0	0	15	6,3
Overig (buiten de provincie)	1	1,5	22	9,3
<i>Totaal</i>	<i>68</i>	<i>100</i>	<i>237</i>	<i>100</i>

In totaal volgen 36+21 deelnemers (57) uit Heerlen groen mbo-onderwijs op niveau 4 en 3+70 deelnemers uit Roermond (=73). In de regio Heerlen kiest zo'n 63% van de deelnemers ervoor een niveau 4-opleiding aan de CITAVERDE-vestiging *in de eigen regio* te volgen (36/57). In de regio Roermond bedraagt dit ruim 95% (70/73). Voor beide vestigingen gezamenlijk geldt dat 36+70=106 deelnemers een opleiding in de eigen regio volgt. Dit komt neer ruim 80% (106/57+73). Zo'n 20% van de niveau 4-deelnemers volgt dus onderwijs buiten de eigen regio. Dit is 10% hoger dan voor alle niveaus gezamenlijk en kan verklaard worden doordat deelnemers/studenten die een opleiding op een hoger niveau volgen, over het algemeen meer bereid zijn een grotere afstand af te leggen voor hun opleiding.

CITAVERDE Roermond en Heerlen kennen op niveau 4 anno 2006 52 deelnemers afkomstig uit de regio Maastricht. Gesteld dat voor een CITAVERDE-vestiging in Maastricht het percentage deelnemers dat onderwijs binnen of buiten de eigen regio volgt hetzelfde zal zijn als voor Roermond en Heerlen, betekent dat dat van deze 52 deelnemers er bij een vergelijkbaar aan-

bod aan opleidingen 42 voor CITAVERDE Maastricht zullen kiezen (ca. 80% in de eigen regio), 10 (ca. 20%) zullen kiezen voor een CITAVERDE-vestiging buiten de eigen regio.

Vanuit de regio's Roermond en Heerlen gaan we uit van een instroom van deelnemers in Maastricht van in beide gevallen 10%. Dit is gebaseerd op het gegeven dat gemiddeld 20% van de niveau 4-deelnemers in genoemde regio's een opleiding buiten de regio volgt. Met de komst van CITAVERDE Maastricht wordt er een tweede keuzemogelijkheid om in Zuid-Limburg buiten de eigen regio een groen-opleiding te volgen. De 20% die een groene mbo-opleiding volgt buiten de regio verdelen we evenredig over de CITAVERDE-vestigingen in beide andere regio's, en daarmee komen we op een deelnamepercentage vanuit Roermond en Heerlen van 10% per vestiging. In absolute cijfers uitgedrukt betekent dat dat CITAVERDE Maastricht zo'n 7 niveau 4-deelnemers uit de regio Heerlen aan zou kunnen trekken en ongeveer 24 vanuit Roermond.

Ook de regio Sittard betrekken we in onze raming. In deze regio is geen CITAVERDE-vestiging. Van deze deelnemers volgt bijna eenderde een niveau 4-opleiding aan CITAVERDE Heerlen ($11/35 \cdot 100\%$), en ruim tweederde een opleiding in Roermond ($24/35 \cdot 100\%$). Voor de CITAVERDE-deelnemers uit de regio Sittard veronderstellen we de volgende verdeling over de drie vestigingen: Heerlen: 25%, Roermond 50% en Maastricht 25%. Uitgaand van de huidige deelnemersaantallen zou de nieuwe vestiging in Maastricht een kwart van de 35 Sittardse deelnemers kunnen aantrekken, ofwel een aantal van ca. 9 deelnemers op niveau 4. De overige regio's laten we in de raming buiten beschouwing. Wel merken we op dat vanwege de grotere reisbereidheid van deelnemers op hogere opleidingsniveaus het feitelijke aantal deelnemers hoger uit kan vallen.

3.4 Opleidingen-/concurrentieperspectief: extern

In totaal kennen we vanuit de bestaande deelnemerspopulatie van CITAVERDE in Zuid-Limburg een aantal van zo'n 250 deelnemers toe aan CITAVERDE Maastricht. Vertaald naar 2011 zal dit aantal met 7,4% dalen (demografische krimp). Over vier jaar zal het aantal deelnemers dat in de huidige situatie nog voor de vestigingen in Heerlen of Roermond kiest maar in de toekomst wellicht voor CITAVERDE Maastricht uitkomen op zo'n 230. Dit betreft het potentieel aantal deelnemers wanneer CITAVERDE Maastricht opleidingen op alle niveau aan zou bieden. Wordt enkel voor niveau 4-opleidingen gekozen, dan wijst een schatting van het deelnemerspotentieel nu op een aantal van ca. 82 en anno 2011 op 76 (-7,4%).

Daarnaast zal de nieuwe vestiging deelnemers aantrekken vanuit andere sectoren/roc's. Ten behoeve van dit onderzoek focussen we naast de reeds bestaande CITAVERDE vestigingen in de regio ook op het overige mbo-aanbod in de regio Zuid-Limburg. Hier zijn twee roc's actief, te weten het Arcus College en Leeuwenborgh Opleidingen. Beide onderwijsinstellingen worden hieronder kort beschreven.

Het Arcus College

Het Arcus College in Heerlen is een roc, actief in oostelijk Zuid-Limburg. Het roc biedt een groot aantal BOL- en BBL-opleidingen aan, en opleidingen in het kader van volwasseneneducatie en inburgering. Het deelnemersaantal in het schooljaar 2004-2005 bedraagt volgens het Cfi 7145.¹⁸ Het jaarverslag 2005 van Arcus geeft een aantal van totaal 7.172 (zie tabel 10)¹⁹.

---

¹⁸ Bron: www.cfi.nl

¹⁹ Bron: Arcus College (2006). *Jaarverslag 2005*. Heerlen: Arcus College

Tabel 10 – Overzicht aantal deelnemers Arcus, per unit

Unit	Aantal deelnemers
Administratie en handel	1829
Gezondheidszorg, dienstverlening en welzijn	2139
Horeca en toerisme	1294
Techniek	1731
Educatie/Trajectbureau (Vavo, Sociale en professionele redzaamheid, NT2, cursorisch aanbod)	179
<i>Totaal</i>	<i>7172</i>

Sinds het schooljaar 2002/2003 laat Arcus College een dalend deelnemersaantal zien. Jaarlijks is het deelnemersaantal met ruim 3% afgenomen. Deze daling wordt wellicht (gedeeltelijk) veroorzaakt door het stijgende succes van CITAVERDE Heerlen. Alleen al sinds schooljaar 2004-2005 is het deelnemersaantal aldaar met bijna 13% toegenomen (zie tabel 4).

Leeuwenborgh Opleidingen

Leeuwenborgh Opleidingen is een roc dat mbo-opleidingen verzorgt in de regio's Sittard-Geleen en Maastricht en educatie voor westelijk Zuid-Limburg. In 2005 bedraagt het totaal aantal deelnemers en cursisten ca. 11.000. Het aantal deelnemers exclusief cursisten bedraagt in het schooljaar 2005-2006 8547 (zie tabel 11)²⁰.

Tabel 11 – Overzicht aantal deelnemers Leeuwenborgh, per unit

Unit	Aantal deelnemers (excl. cursisten)
Administratie	1.953
CIOS	932
Dienstverlening en welzijn	1.440
Handel en uiterlijke verzorging	980
MTRO	545
PMLT	924
Techniek	911
Zorg	729
Educatie (AKA)	133
<i>Totaal</i>	<i>8.547</i>

Leeuwenborgh kent na een aantal jaren van krimp weer een groei van het aantal deelnemers. Vanaf schooljaar 2002/2003 (9112 deelnemers) tot en met het schooljaar 2004/2005 (8292 deelnemers) is het deelnemersaantal met 2% resp. 7% per jaar gedaald. Ten opzichte van 2004/2005 is het deelnemersaantal in 2005/2006 met 3% gestegen.²¹

Gezien de gewenste locatie van de vijfde CITAVERDE vestiging en het gegeven dat Leeuwenborgh Opleidingen reeds in Maastricht aanwezig is, kunnen we ervan uitgaan dat de concurrentie met dit roc het grootst zal zijn. Leeuwenborgh en CITAVERDE zullen in Maastricht in belang-

²⁰ Bron: Leeuwenborgh Opleidingen (2006). *Jaarverslag 2005*. Maastricht: Leeuwenborgh Opleidingen

²¹ Bron: www.cfi.nl

rijke mate in dezelfde instroomvijvers vissen. Voor de toekomstige deelnemers kan dat gunstig zijn – hun keuzemogelijkheden worden uitgebreid.

Sectorswitch

Landelijk onderzoek heeft aangetoond dat bij de overstap naar het mbo een kwart van alle vmbo-leerlingen uit de beroepsgerichte leerwegen een opleiding in een geheel andere sector gaan volgen²². Een onderzoek van KC Handel²³ heeft zelfs laten zien dat ruim 45% van de vmbo-leerlingen bij de keuze voor een mbo-opleiding overstapt naar een andere sector. Dit percentage betreft in tegenstelling tot eerder genoemd onderzoek ook de theoretische leerweg. Daarin schuilt dan ook een verklaring voor het verschil in het gevonden percentage sectorswitchers in beide onderzoeken. Ook geldt dat in het onderzoek van KC Handel de responsgroep voor driekwart uit vmbo-leerlingen uit de richting Handel bestond, een kwart uit een andere richting. De resultaten van dit onderzoek zijn dan ook niet zonder meer van toepassing op de groensector. Desalniettemin is het op grond van deze landelijke bevindingen waarschijnlijk dat een deel van de niet-groenopgeleide vmbo'ers die nu nog naar Leeuwenborgh Maastricht gaan toch voor een groene mbo-opleiding kiezen.

Om een indicatie te geven om welke aantallen het hierbij zou kunnen gaan, kiezen we ervoor een conservatieve raming te geven, waarbij we uitgaan van het onderzoek van Neuvel e.a.²⁴

Uit dit onderzoek blijkt onder meer dat:

- 0,7% van alle vmbo'ers uit beroepsgerichte leerwegen in de sector Economie de stap naar MBO-groen maakt
- 1,7% van alle vmbo'ers uit beroepsgerichte leerwegen in de sector Zorg en Welzijn overstapt naar MBO-groen en
- 3,2% van alle vmbo'ers uit beroepsgerichte leerwegen in de sector Techniek switcht naar MBO-groen.

Opvallend is daarnaast dat 40,9% van de vmbo-leerlingen die een groene opleiding volgen ook daadwerkelijk kiest voor mbo-groen. In de overige sectoren ligt dit percentage op ca. 75%. Bijna 60% kiest na vmbo-groen dus voor een andere sector. Oorzaken hiervoor kunnen liggen in beroepsperspectieven en veranderende beroepskeuzen, maar bijvoorbeeld ook in de afwezigheid van een groen mbo. Zeker voor gediplomeerden van het vmbo in Gronsveld geldt dat ze nu relatief ver moeten reizen om een groene mbo-opleiding te volgen. Een groot aantal van hen zal wellicht de voorkeur geven aan een meer nabij gelegen mbo-opleiding in een andere sector, in dit geval Leeuwenborgh. Een nieuwe vestiging van CITAVERDE in Maastricht zal vermoedelijk ertoe kunnen bijdragen dat ook groene vmbo'ers voor wie afstand een belangrijk criterium is in de studiekeuze voor de sector behouden blijven. Omdat hierover geen referentiecijfers beschikbaar zijn, laten we deze groep potentiële mbo-groenleerlingen buiten beschouwing in onze raming van potentiële deelnemersaantallen voor de CITAVERDE-vestiging in Maastricht.

Om een inschatting te kunnen maken van het aantal sectorswitchers een groene mbo-opleiding, nemen we de cijfers van Neuvel e.a. als vertrekpunt. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan gesteld worden dat 1,9% van de mbo-deelnemers vanuit Economie, Zorg en Welzijn en Techniek geswitcht is naar de sector Groen. In de huidige situatie bestaat deze switch-

---

22 Bron: Neuvel, J. & W. van Esch (2005). *De doorstroom van vmbo naar mbo. Een onderzoek naar de doorstroomregeling en de relatie tussen het beroepsperspectief en de beroepsopleiding in het mbo*. Den Bosch: Cinop

23 Bron: Kenniscentrum Handel (2004). *Het kiezen van een mbo opleiding. Invloedsfactoren bij het keuzeprocess van vmbo-leerlingen*. Ede: KC Handel

24 Bron: Neuvel, J. & W. van Esch (2005). *De doorstroom van vmbo naar mbo. Een onderzoek naar de doorstroomregeling en de relatie tussen het beroepsperspectief en de beroepsopleiding in het mbo*. Den Bosch: Cinop

mogelijkheid niet in Maastricht. In de toekomst zal deze mogelijkheid er wel zijn. Gebaseerd op de huidige cijfers, veronderstellen we dat 1,9% van de deelnemers die nu opleiding aan Leeuwenborgh Maastricht volgen (4465²⁵) een keuze voor mbo-groen gemaakt zou hebben, wat neerkomt op een aantal van 85 deelnemers anno nu, en ongeveer 80 anno 2011 (-7,4%).

Om een indicatie te geven voor het aantal sectorswitchers op niveau 4, nemen we het landelijke percentage mbo-deelnemers op niveau 4 als uitgangspunt. Anno 2006 volgt 44% van de mbo'ers een opleiding op niveau 4²⁶. We veronderstellen dat dit percentage ook voor Leeuwenborgh Opleidingen geldt. Dat betekent dat we voor Leeuwenborgh Maastricht uitgaan van een aantal van niveau 4-deelnemers in Leeuwenborgh van ca. 1965. Gesteld dat hiervan 1,9% naar de groensector switcht, betekent dat dat anno nu ongeveer 37 niveau-4 deelnemers van Leeuwenborgh Maastricht een keuze voor mbo-groen gemaakt zou hebben.

Samenvattend

Op basis van de huidige deelnemersaantallen van de CITAVERDE-vestigingen in Heerlen en Roermond is een inschatting gegeven van het aantal leerlingen dat voor de nieuwe vestiging in Maastricht zal kiezen. Gesteld dat de nieuwe vestiging opleidingen op alle niveaus aanbiedt, zullen vanuit het huidige deelnemersbestand er naar verwachting 180 (90%) de gang naar Maastricht willen maken. Deze 180 zijn deelnemers uit de regio Maastricht die momenteel een opleiding volgen in Heerlen of Roermond. Van de deelnemers afkomstig uit de regio's Heerlen, Roermond en Sittard en die nu voor CITAVERDE Heerlen of Roermond hebben gekozen, wordt verwacht dat 10%, oftewel zo'n 65, de gang naar Maastricht zal willen maken. Vanuit CITAVERDE zelf wordt daarmee verondersteld dat ca. 250 leerlingen voor Maastricht zullen willen kiezen.

Specifiek voor niveau 4 geldt dat naar schatting en uitgaand van het huidige deelnemersbestand van CITAVERDE Roermond en Heerlen 82 deelnemers een voorkeur hebben voor Maastricht.

Het aantal sectorswitchers dat in het geval van mbo-groen in Maastricht vanuit andere sectoren over een opleiding in de groene sector zou kiezen, is op 1,9% van het huidige aantal deelnemers van Leeuwenborgh Maastricht geschat, wat neerkomt op 85 potentiële deelnemers op alle niveaus, waarvan 37 op niveau 4.

In totaal (niveau 1 t/m 4) veronderstellen we dat in de huidige situatie 335 deelnemers voor de nieuwe CITAVERDE vestiging in Maastricht gekozen zouden hebben. Over vier jaar zal dit aantal, vergelijkbaar met de demografische krimp, met 7,4% afgenomen zijn, wat neerkomt op een deelnemersaantal van 310.

Specifiek op niveau 4 schatten we het deelnemerspotentieel vanuit CITAVERDE Roermond en Heerlen en Leeuwenborgh Maastricht nu op een aantal van ca. 120, en over vier jaar op ruim 110 deelnemers.

Duidelijk is tot slot dat de komst van CITAVERDE naar Maastricht de keuzemogelijkheden voor leerlingen en deelnemers in de regio zal uitbreiden en dat dit wellicht ertoe bij zal dragen dat meer groene vmbo'ers bij de overstap naar mbo voor de sector behouden blijven. Voor een

---

25 Bron: MBO in kaart: een actuele kaart van het middelbaar beroepsonderwijs in Limburg (2007)

26 Bron: MBO Raad/AOC Raad (2006). *Jaarbericht 2006. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in beweging*. De Bilt/Ede: MBO Raad/AOC Raad

groene mbo-opleiding moet er immers nu nog relatief ver gereisd worden. Dit aspect is bij gebrek aan referentiecijfers buiten de berekening gehouden.

4 Samenvattend

In deze paragraaf worden samenvattend en puntsgewijs de belangrijkste bevindingen van het onderzoek weergegeven.

- a. Kwantitatief bezien liggen de deelnamecijfers aan mbo-groen bijna één procent hoger dan het landelijke en provinciaal gemiddelde. In dit opzicht lijkt er geen verborgen deelnemerspotentieel aanwezig in Zuid-Limburg.
- b. Demografisch gezien daalt het potentieel aantal deelnemers. Het aantal jongeren (15 tot en met 19 jaar) daalt binnen vier jaar met 8,2% ten opzichte van het jaar 2006. De totale beroepsbevolking (15 tot 65-jarigen) daalt met 4,5%. Anno 2011 wordt het deelnemerspotentieel op 930 geschat. Het betreft hier het potentieel aantal deelnemers van 15 tot 65 jaar, waarbij rekening is gehouden met de grotere vertegenwoordiging van jongeren in het mbo. Het berekende deelnemerspotentieel is een schatting van het aantal groene mbo-deelnemers in de gehele regio Zuid-Limburg. Het betreft géén instroomcijfer.
- c. De cijfers van Aequor en CWI wijzen op een minder gunstige arbeidsmarktsituatie in Zuid-Oost-Nederland resp. Zuid-Limburg. De jeugdwerkloosheid in de regio is relatief hoog, en arbeidsmarktmogelijkheden in de sector zijn minder goed in vergelijking met andere delen van de provincie en het land.
- d. Vanuit de eigen reeds bestaande vestigingen in Roermond en Heerlen wordt het deelnemersaantal voor Maastricht - gesteld dat zij opleidingen op alle niveaus aanbieden - geschat op ca. 250 (leerjaar 1 t/m 4). Daarnaast kan CITAVERDE Maastricht ook rekenen op instroom vanuit andere sectoren dan groen. Landelijk kiest bij de overgang van vmbo naar mbo circa 1,9% van de vmbo-leerlingen buiten de groensector alsnog voor een mbo-opleiding groen (sectorswitch). Deze switchmogelijkheid bestaat momenteel nog niet in Maastricht. In geval van een CITAVERDE-vestiging aldaar zou dit betekenen dat, gebaseerd op de huidige cijfers, 85 sectorswitchers voor CITAVERDE Maastricht zouden kiezen. Het totale aantal deelnemers waar CITAVERDE Maastricht ogenschijnlijk nu op zou kunnen rekenen (335) zal analoog aan de demografische krimp op middellange termijn met 7,4 procent afnemen en anno 2011 op ca. 310 uitkomen.
- e. Wanneer CITAVERDE Maastricht zich uitsluitend richt op niveau-4 opleidingen, ziet het deelnemerspotentieel anno nu en over vier jaar er als volgt uit: uit het eigen deelnemerbestand van Heerlen en Roermond zullen ca. 80 deelnemers een voorkeur hebben voor CITAVERDE Maastricht. Vanuit Leeuwenborgh Maastricht zou er sprake kunnen zijn van ca. 35 sectorswitchers. In totaal geldt voor niveau 4 een geschat deelnemerspotentieel anno nu van ongeveer 115. Anno 2011, verminderd met 7,4%, komt dit neer op ruim 105 deelnemers.
- f. Landelijk bezien veranderen relatief veel groene vmbo'ers in hun keuze voor een vervolgopleiding van sector. In Maastricht en omstreken zou dit extra het geval kunnen zijn aangezien er voor een groene mbo-opleiding relatief ver gereisd moet worden. Hier lijkt dan ook winst

te behalen. In de berekeningen is dit wegens het ontbreken van landelijke referentiecijfers echter buiten beschouwing gelaten.

- g. De komst van CITAVERDE Maastricht zal merkbare gevolgen hebben voor de CITAVERDE locaties in Heerlen en Roermond. In geval van het aanbieden van reguliere mbo-opleidingen in Maastricht op alle niveaus zal waarschijnlijk zich zo'n 20% van de huidige deelnemersomvang aldaar verplaatsen naar Maastricht.
- h. Kanttekening
Of de geschatte deelnemersaantallen in Maastricht daadwerkelijk gehaald worden, is overwegend afhankelijk van inhoudelijke keuzes t.a.v. de nieuwe vestiging en de profilering hiervan. Met een goede profilering en de nabijheid van een groen mbo in Maastricht zou de doorstroming van vmbo groen (Gronsveld) naar mbo groen (CITAVERDE Maastricht) in de komende jaren kunnen stijgen.

5 Nawoord

De hier gepresenteerde cijfers betreffen een inschatting van het deelnemerspotentieel in geval van regulier mbo. Waar mogelijk zijn deze cijfers uitgesplitst naar niveau 4.

Recent is gebleken dat CITAVERDE voornemens is te kiezen voor een mbo-4-opleiding op basis van particuliere bekostiging. De potentiële deelnemerspopulatie zal dan bestaan uit:

- enerzijds een fractie van de potentiële reguliere niveau 4-deelnemers, namelijk die deelnemers, die in staat zijn om de kosten van de opleiding zelf te financieren. Referentiecijfers ontbreken, maar naar schatting uitgaand van een percentage van 5 tot 10% van het potentieel aantal niveau 4-deelnemers (115), dan komen we uit op een potentieel aantal deelnemers van ca. 6 tot 12 dat in plaats van een reguliere, bekostigde groene mbo-opleiding voor een niet-bekostigde groene mbo-opleiding op niveau 4 zou kiezen;
- anderzijds deelnemers die werkzaam zijn in de groensector, en op eigen kosten of op kosten van hun bedrijf nascholing willen volgen om een diploma op niveau 4 te behalen.

Het potentiële aantal 'nascholers' is moeilijk in te schatten. De omvang van deze groep zal sterk bepaald worden door enerzijds de economische conjunctuur en anderzijds de kwaliteit van de opleiding: imago, naamsbekendheid, civiel effect van het diploma: wordt het diploma van rijkswege gelijkgesteld aan een niveau-4-diploma van het reguliere mbo?

Gelet op de mate waarin roc's aoc's en vakscholen jaarlijks baten ontvangen uit werk in opdracht voor derden (uit overwegend contractonderwijs), namelijk zo'n 4% per jaar²⁷, is het geen vanzelfsprekendheid dat grote aantallen lerenden voor een niet-bekostigde groene niveau 4-opleiding in Maastricht zullen kiezen.

Het contractonderwijs, dat een belangrijk deel van de baten uit opdrachten voor derden vormt, bestaat uit verschillende activiteiten. Leertrajecten die leiden tot een (niveau 4-)diploma kunnen daar ook onderdeel van zijn. Referentiecijfers ontbreken ook hier. Om toch een indicatie te kunnen geven over het aantal deelnemers dat via contractonderwijs een niveau 4-diploma zou behalen, hanteren we de volgende rekensom. We veronderstellen dat het percentage baten gelijk is aan het percentage deelnemers contractonderwijs. In Zuid-Limburg volgen anno 2006

---

27 Bron: MBO Raad/AOC Raad (2006). *Jaarbericht 2006. Beroepsonderwijs en volwasseneneducatie in beweging*. De Bilt/Ede: MBO Raad/AOC Raad

ruim 1100 mensen een reguliere groene opleiding. 4% hiervan komt neer op 44 deelnemers die via contractonderwijs een traject volgen dat leidt tot een regulier groen mbo-diploma. Voor niveau 4 zou dit dan een aantal van 20 deelnemers in de regio Zuid-Limburg betekenen (44% van 44). Het zal o.i. dan ook eerder om tientallen dan om honderden nascholers gaan die via contractonderwijs een niveau 4-diploma willen behalen.

Conclusie

Op basis van in dit onderzoek gepresenteerde indicaties, kan geconcludeerd worden dat de beste condities voor een levensvatbare nieuwe CITAVERDE-vestiging gelegen zijn in het aanbieden van opleidingen op alle niveaus, én publiek bekostigd. Minder levensvatbaar lijkt de keuze voor uitsluitend publiek bekostigde niveau 4-opleidingen te zijn. De geschatte aantallen overziend lijkt een nieuwe vestiging met enkel private niveau 4-opleidingen het minst levensvatbaar.